

Teória literatúry

Prednášky

doc.PaedDr.René Bílik,CSc.

POJEM TEXTU

VLASTNOSTI:

- VYJADRENOSŤ
- OHRANIČENOSŤ
- ŠTRUKTÚRNOSŤ
- **Umelecký text** = znak (superznak), ktorý je výsledkom špecifického zobrazenia životného sveta a určujú ho vyššie definované vlastnosti.

Štruktúra textu

- A./ Povrchová – (lineárna, horizontálna)
- B./ Vertikálna – hĺbková
- **KONTEXT:** pojem sa používa sa v dvoch základných významoch:
  - vnútrotextový
  - mimotextový

Funkcie textu

- jednotlivé texty vznikajú s určitým špecifickým zámerom.
- základná otázka: aké úlohy má jazykový prejav (text) plniť v komunikačnom procese a v jednotlivých komunikačných situáciách.
- pre konkrétne funkčné určenie textov sa používajú primerané tematické, jazykovo-štylistické a kompozičné prostriedky.
- ak tieto vlastnosti množstva textov zovšeobecníme, získame spoločné (invariantné) vlastnosti textov pre jednotlivé komunikačné situácie. Tieto zovšeobecnené vlastnosti označujeme ako - **funkčné štýly.**

Štýl

- **ŠTÝL** = Konfigurácia výrazových vlastností v jazykovom prejave
- **Štylistická analýza textu** – orientácia na triedy, skupiny jazykových prostriedkov

Výrazové kategórie

- **Výrazové kategórie** – skupiny jazykových prostriedkov, ktoré majú spoločné výrazové vlastnosti, kvality;
- **Základné výrazové kategórie:**

OPERATÍVNOSŤ – IKONICKOSŤ

Základné výrazové kategórie - definícia

- **OPERATÍVNOSŤ VÝRAZU** – základný funkčný aspekt textu, spočívajúci v orientácii reči na komunikáciu. Je v opozícii s ikonickosťou.
- **IKONICKOSŤ VÝRAZU** - zameranie reči na vyjadrenie, zobrazenie, re –prezentáciu sveta.

UMELECKÁ KOMUNIKÁCIA, ESTETICKÁ FUNKCIA, ESTETICKÁ HODNOTA

- **ESTETICKÁ KOMUNIKÁCIA** – prenos estetickej informácie medzi autorom a príjemcom prostredníctvom umeleckého textu (v prípade literárnej komunikácie ide o literárne dielo).

Model literárnej komunikácie

Kultúrna pamäť

Je to typ kolektívnej pamäti, ktorá sa orientuje na stabilné body minulosti, faktická história sa v nej mení na históriu spomínanú – komunikovanú. Ide teda o fungovanie minulosti v ľudskej komunikácii.

Do sféry kultúrnej pamäti patria:

- mýty (rozprávania o počiatkoch)
- tradície
- obrady a rituály
- spomienkové akty (spomienkové slávnosti)
- významné umelecké diela (umelecký kánon) a pod.

Funkcia umeleckého textu a cieľ estetickéj komunikácie

- **FUNKCIA** – *aktívny vzťah medzi predmetom a cieľom, na dosiahnutie ktorého sa predmet používa*
- **CIEĽ UMELECKEJ KOMUNIKÁCIE** – *vyvolať estetický zážitok u príjemcu*
- **ESTETICKÝ ZÁŽITOK** – *aktivizácia fantázie, citu, obrazotvornosti, ale aj racionálnych zložiek psychiky príjemcu. Integruje zmyslové, citové zložky, a aj intelektuálnu, morálnu a vôľovú sféru ľudskej osobnosti*

Problém hodnoty v estetické komunikácii

● Hodnota

- zdôrazňuje subjektívny rozmer vzťahu predmetu a človeka
- platí pre niekoho, bez subjektu nemožno hovoriť o hodnote
- nie je fyzikálnou vlastnosťou veci, vec však musí mať takú štruktúru, také vlastnosti, aby bola schopná produkovať hodnotu – teda uspokojiť dajakú ľudskú potrebu
- Systémom, v ktorom sa ukladajú informácie o hodnotovej štruktúre predmetov je – *jazyk*
- Živý jazyk = používatelia; ľudské vedomie je jazykové vedomie;

● Priestorom, v ktorom sa hodnoty (vedomie o hodnotách) uchováva je – ***skupinové vedomie, kultúrna pamäť***

Estetická hodnota a estetická norma

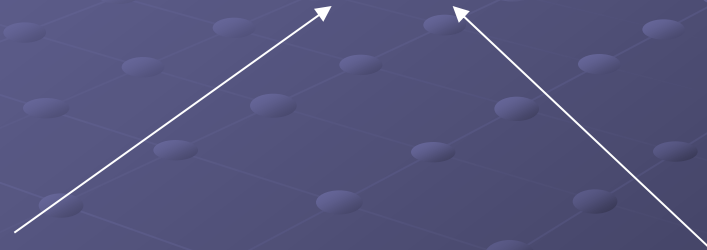
- **ESTETICKÁ HODNOTA** – schopnosť diela plniť svoju základajúcu funkciu – produkovať estetický zážitok u príjemcu. Vzniká ako výsledok interakcie medzi štruktúrou umeleckého diela, ľudským životným svetom (s jeho aktuálnou podobou i podobou uchovávanou vo forme tradície) a príjemcom diela (emocionálnou a racionálnou zložkou jeho psychiky)
- **ESTETICKÁ NORMA** – záväznosť určitých estetických hodnôt pre spoločenstvo, miera ich zospoločenšenia

ESTETICKÁ HODNOTA

ESTETICKÁ FUNKCIA

+

ESTETICKÁ NORMA

Estetická informácia

- je to tematizácia ľudského životného sveta v podobe textu, ktorý je štruktúrovaný s dôrazom na výrazovú ikonickosť, s cieľom vyvolať estetickú reakciu príjemcu.

Teória verša – verzológia

● Dve základné výrazové formy umeleckej literatúry:

● neviazaná reč

● viazaná reč

Podstata viazanosti:

- *popri logicko – syntaktickej organizácii jazykových prostriedkov sa vo viazanej reči v určitej podobe pravidelnosti, ktorá má špecifickú štruktúru uplatňujú a obmieňajú jazykové prvky.*
- Systematické opakovanie rovnakých alebo podobných javov v časovej alebo priestorovej následnosti sa nazýva - **RYTMUS**

Veršované texty

- – texty, v ktorých je rytmus rozhodujúcim organizačným prvkom
- **VERŠ = základná jednotka básnického rytmu, ide spravidla o jeden riadok básnického textu, v ktorom dominuje pravidelné rozloženie a opakovanie určitých jazykových javov.**

Niektoré pojmy

- **Metrický impulz** – čitateľské očakávanie rytmu vo veršovanej reči
- **Rytmicko-syntaktický paralelizmus:**
verš = veta
- **Enjambement:** veršový presah, verš sa nekryje s vetou

Príklady

- Príklad na RSP:

- „Zleteli orly z Tatry, tiahnu na podolia.

- Ponad vysoké hory, ponad rovné polia.“

- Príklad na enjagement:

- „Ked' umrie muž, hned' rozletia sa správy

- na krídlach čiernych ...“

Ďalšie verzologické pojmy

- **Metrum**: schéma, podľa ktorej sa jazykový prvok vo verši opakuje
- **Metrické jednotky verša**: polverše, stopy, slabiky
- **Polverše** – časti verša oddelené od seba intonačnou prestávkou.
- Pri rozboře sa intonačná prestávka graficky vyznačuje: ||

Ďalšie verzologické pojmy

- **STOPA** – úsek verša menší ako polverš a väčší než slabika
  - skladá sa zväčša z 2 alebo 3 slabík
  - prízvučná slabika stopy = ťažká doba – **téza**
  - neprízvučná slabika stopy = ľahká doba - **arza**
- **Dieréza** = záväzná hranica medzi slovami alebo slovnými celkami v polverši
- **Cezúra** = intonačná prestávka, ktorá rozdeľuje stopu

Prozodické systémy

- Verše buď sú, alebo nie sú STOPOVO ORGANIZOVANÉ
- **Prozodický systém:** systém pravidiel, ktoré platia pre rytmus určitého druhu poézie

Prozodické systémy

- časomerný: zakladajúci prvok rytmu=kvantita slabiky, rytmus vzniká striedaním dlhých a krátkych slabík. Jeho verš je stopovo organizovaný.

- Stopy: trochej
- jamb
- daktyl
- spondej

Prozodické systémy

● 2. sylabický- na vytváraní rytmu sa zúčastňujú tieto prvky:

- rovnaký počet slabík vo veršoch (izosylabizmus)
- intonačná prestávka, rozdeľujúca verš na dve časti
- spájanie veršov do dvojverší, dvojveršov do štvorverší ...
- združený rým
- rytmicko-syntaktický paralelizmus

● **Nemá stopovo organizovaný verš !!!**

Prozodické systémy

- 3.sylabotonický – organizujúcim prvkom rytmu je slovný prízvuk.
- Rytmus vzniká vtedy, keď sa v určitých veršoch pravidelne opakuje v rovnakom poradí rovnaký počet stôp.
- Stopy: trochej, jamb, daktyl
- 4.tonický

Časomerný prozodický systém

- **Názov: dĺžka slabiky sa dá časovo merať**
- Charakteristický najmä pre starú grécku a latinskú poéziu
- V novších európskych literatúrach: v obdobiach, ktoré programovo nadväzovali na antickú tradíciu. Preto sa často označuje aj ako – **antická metrika**.

Základné pojmy a charakteristiky

- **Jednotka, ktorou sa meria trvanie slabiky = MÓRA** (latinsky chronos prótos)
- **Krátka slabika** = jedna móra – ľahká doba - **arza**
- **Dlhá slabika** = dve móry – ťažká doba – **téza**
- prirodzená dĺžka = slabika je prirodzene dlhá
- polohová dĺžka = slabika je dlhá svojou pozíciou (polohou vo verši)..

Polohová dĺžka slabiky

- **Slabika je dlhá svojou polohou vtedy, keď za krátkou slabikou nasleduje po sebe skupina najmenej dvoch spoluhlások.**

Pravidlá vzniku polohovej dĺžky podľa Jána Hollého

- Polohová dĺžka vzniká vtedy, keď:
  - za samohláskou nasleduje skupina najmenej 2 spoluhlások, avšak len vo vnútri slova;
  - pri medzislovných predeloch, ale len vtedy, keď sa koncová slabika uzatvára aspoň jednou spoluhláskou, teda vtedy, keď je spoluhlásková skupina rozdelené medzi dve susedné slová;
- Keď je slovo ukončené samohláskou (otvorená slabika) a nasledujúce slovo sa začína skupinou spoluhlások, polohová dĺžka spravidla **NEVZNIKÁ**.

Výnimky z pravidiel

● Výnimky:

- ak sa slovo končí na otvorenú slabiku, a je to slovo jednoslabičné alebo trojslabičné a za ním v nasledujúcom slove je spoluhlásková skupina, polohová dĺžka môže, ale nemusí vzniknúť. Ak vznikne, dve predchádzajúce slabiky musia byť bezpodmienečne krátke.
- vtedy, ak je v spoluhláskovej skupine na druhom mieste spoluhláska „r“ alebo „l“. Vtedy podľa potreby predchádzajúca samohláska môže, ale nemusí dať polohovú dĺžku.

Technický charakter polohovej dĺžky

- Základným rytmickým činiteľom je prirodzená dĺžka.
- Polohová dĺžka je systémový (technický) prvok.
- V jazykovom vedomí sa ako dĺžka nepociťuje.

Hexameter

- **Verš, v ktorom sa pravidelne opakuje 6 stôp, prevažne daktylských, v niektorých polohách sú spondejské. *Piata stopa vo verši musí byť záväzne* – daktylská a *šiesta záväzne* – spondejská**
- **Spolu tvoria: HRDINSKÚ KLAUZULU
VERŠA**

Hexameter

- Hexameter obsahuje **24 mór** (obsahuje šesť stôp a každá stopa trvá štyri móry). Počet slabík je pohyblivý. Najmenej trinásť (všetky stopy sú spondejské okrem piatej daktylskej) a najviacej sedemnášť (všetky stopy sú daktylské, okrem šiestej spondejskej).
- Posledná stopa vo verši býva dvojslabičná a tvorí spondej alebo trochej

Hexameter

- NEÚPLNY (KATALEKTICKÝ) VERŠ: verš je ukončený trochejom, má na konci neúplnu stopu, chýba v ňom jedna móra.
- Pri rozboře sa označuje znakom: ^

Pentameter

- päťstopový daktylský verš, rozčlenený dierézou na dve časti.
- Obe časti verša sa skladajú z **dvoch úplných stôp** a **jednej polstopy**, ktorej chýba ľahká doba. Tá je nahradená prestávkou.

Elegické distichon

- Pentameter sa vyskytuje len v kombinácii s hexametrom. Spolu tvoria **žalospevné dvojveršie: ELEGICKÉ DISTICHON**
- Hexameter a pentameter sa vyskytujú len v poézii, ktorá sa označuje ako **STICHICKÁ**, teda nie je členená na strofy.

Druhy strof (používané najmä v poézii J.Hollého)

- Alkaiská – nazvaná po gréckom básnikovi Alkaiovi (7.-6. st.pr.Kr.).
- Sapfická – podľa antickej poetky Sapfó (6 stor. pr.Kr.)

SYLABICKÝ PROZODICKÝ SYSTÉM

● Dvanásťslabičný verš:

- stredná dieréza – 6+6 slabík
- dominanta neprízvučnosti na 6 sl. a prízvučnosti na 7 sl.
- pociťuje sa intonačná vzostupnosť prvého polverša a zostupnosť druhého
- združený rým
- eufonické kvality

● (Samo Chalupka, Janko Kráľ, Ján Botto, menej Sládkovič)

Sylabický prozodický systém

- **Trinást'slabičný verš:**
- Podobný dvanáct'slabičníku, středná dieréza ho však člení na dve nerovnaké polovice: 7+6

Sylabický prozodický systém

- **oktosylab – osemslabičník.**
- Strednú dierézu mal po štvrtej slabike.
Nachádzame ho v niektorých historických piesňach, v duchovnej poézii Jána Silvána a u Štefana Pilárika.
- Nevyhýbali sa mu ani romantickí básnici:

Oktosylab - príklad

Vo Zvolene zvony zvonja,
Za zvolenom Branka honia,
Honia, honia durným honom
Po doline hore Hronom

S. Chalupka: Branko

A. Sládkovič a odchýlky od sylabickej pravidelnosti

- Jeho verš zachováva rovnoslabičnosť ostatné zásady narúša.
- Spája verše do väčších celkov
- kombinuje 10 + 8 slabičníky
- jeho strofa má zložitú schému rozloženia rým

Príklad

Ja sladké túžby, túžby po kráse	10a
spievam peknotou nadšený,	8b
a v tomto duše mojej ohlase	10a
svet môj je celý zavrený;	8b
Z výsosti Tatier ona mi svieti	10c
ona mi z ohňov nebeských letí	10 c
ona mi svety pohýna;	8d
ona mi kýva zo sto životov...	10e

- Verše sú bez pravidelnej stredovej dierézy,
- narúša sa rytmicko-syntaktický paralelizmus.
- Konštantná je len rovnoslybičnosť veršov a ich uzavretosť rýmom. Rým je dôležitý, pretože signalizuje ukončenosť verša,

Záver

- V sylabickej prozódii sú zdôraznené dve kľúčové miesta verša: **stredná dieréza a intonačná pauza na konci verša.**
- Zdôraznené sú teda oba polverše, čo potvrdzuje **kľúčovú metrickú úlohu polverša.**

SYLABOTONICKÝ VERŠOVÝ SYSTÉM

- Organizujúcim princípom tohto veršového systému je **slovný prízvuk**.
- Sylabotonický prozodický systém **predpokladá** stopovú organizáciu verša.
- Prízvučné slabiky tvoria ťažkú dobu verša a neprízvučné zasa dobu ľahkú.

Prízvuk v slovenčine

- V slovenčine je, v porovnaní napr. s ruštinou, slabší slovný prízvuk a charakterizuje ho **pevné, ustálené miesto**.
- Signalizuje začiatok slova ako samostatnej sémantickej jednotky.
- V našom jazyku je teda slovný prízvuk na **prvej slabike**, čo v spojení s medzislovným predelom ako fonologickým činiteľom (ako činiteľom reči) tvorí základ slovenského veršovania.

Prízvuk v slovenčine

- Ustálené miesto prízvuku spôsobuje, že v slovenčine sa kombinácia prízvučných a neprízvučných slabík obmedzila na **tri možnosti, na tri stopy: trochej, jamb a daktyl.**
- Trochej a jamb sú dvojslabičné stopy, daktyl je trojslabičný.

Zostupnosť a vzostupnosť stopy

- Ak stopa začína ťažkou dobou, ide o stopu – ZOSTUPNÚ (trochej a daktyl)
- Ak začína ľahkou dobou, hovoríme o VZOSTUPNEJ STOPE.
- Vzostupnou stopou je – JAMB.

Prízvuk ako prozodický prvok

- Pre prozódium je dôležité postavenie prízvuku v slove a v slovných celkoch.
- **Dvojslabičné slová:** prízvuk je na prvej slabike a tvoria **trochejské stopy** (mesiac, láska)
- **Trojslabičné slová:** prízvuk je na prvej slabike, zostávajúce sú neprízvučné a tvoria **daktylské stopy**.

Predložky, jednoslabičné slová a prízvuk

- Ak pred slovom stojí slabičná predložka, prechádza prízvuk na ňu: *do poľa, na mesiac*. Vzniká slovný celok s **daktylskou organizáciou**.
- Ak tvoria slovný celok dve jednoslabičné slová, prízvuk je spravidla na prvom z nich.: *môj dom, náš rod*; a vzniká **trochejská stopa**.

Jednoslabičné spojky a príklonky

- V našom jazyku jestvuje skupina jednoslabičných slov, ktoré **bývajú neprízvučné**. Sú to:
  - **jednoslabičné spojky:** a, i, aj, no, že, keď, ved'
  - **Príklonky:**
ma, ťa, sa, mi, ti, si, mu, ho, nás, vás, sme, ste, sú, bol, by.
  - Tieto slová vytvárajú slovné celky so susednými slovami: **neboj sa, vedel som**

Štvorslabičné slová a prízvuk

- Štvorslabičné slová a slová s väčším počtom slabík a slovné celky majú aj **vedľajší prízvuk**. Oproti hlavnému je slabší, neplní nijaké gramatické funkcie a je sprievodným príznakom činnosti rečových orgánov (ide fonetický jav).
- V štvorslabičných slovách je na tretej slabike, v päťslabičných slovách a slovných celkoch je na štvrtej slabike a takéto slová a slovné celky tvoria **dve stopy**.

- Základným veršom slovenského (a nielen slovenského) sylabotonického prozodického systému je OSEMSLABIČNÝ verš zostupný, teda ŠTVORSTOPOVÝ TROCHEJ.
- Ostatné verše akoby boli jeho
- modifikáciou.

- Voči stereotypu, ktorý by mohol z takto normovaného veršovania vzniknúť sa básnici stavali používaním veršov s odlišnými rozmermi:

POTROJNÉ DAKTYLSKÉ METRUM -

situácia, kedy básnik, aby sa vyhol stereotypu, použil rytmickú aktualizáciu verša a medzi dvojslabičné a štvorslabičné slová vložil slovo trojslabičné:

**Prirodzenými stopami v našej poézii sú
- trochej a daktyl.**

JAMB v slovenskej poézii:

- Aby básnik dosiahol jambické, teda vzostupné metrum, musí na začiatok verša klásť neprízvučné jednoslabičné slová.
- Ťažká doba potom pripadá na párne slabiky veršov:
- *Ked' zima na perutiach vetra vletí*
- *v náš Turiec, srdce moje divoko splesá...*

Niektoré druhy jambických veršov

- BLANKVERS, tzv. biely nerýmovaný verš: spravidla desaťslabičný s jambickou tendenciou s mužským zakončením, alebo jedenásťslabičný so ženským zakončením.
- Jambické metrum je typické aj pre slovenský variant dvanásťslabičného (mužského) a trinásťslabičného (ženského) rýmovaného verša so záväznou dierézou, ktorý sa nazýva ALEXANDRÍN

RÝM, DRUHÝ RÝMOV, STROFA A STROFICKE ÚTVARY

● Rým:

zvuková zhoda slov na konci rytmického radu (verša, polverša, skupiny veršov) alebo syntaktického celku (sporadicky sa vyskytujúci rým v prozaických textoch).

Funkcie rýmu

- **eufonická** (založená na zvukovom opakovaní)
- **sémantická** (rým sa podieľa na tvorbe významu textu)
- **rytmická** (rým je zložkou metra)
- **stavebná** (verše sa na základe rýmu združujú do vyšších celkov)

Typy zvukových zhôd na konci slovných celkov:

- ***asonancia*** – zhoda koncových samohlások bez ohľadu na spoluhlásky
- ***vlastný rým*** – zvuková zhoda koncov slov, začínajúca prízvučnou samohláskou (čiastočná homonymia):
celá – mela.

RÝMOVKA

- - tá časť rýmujúcich sa slov, ktorú charakterizuje úplná zhoda
- Je to eufonický (zvukovo zhodný) komponent rýmu. Od metrickej organizácie verša potom závisí, či je rýmovka jednoslabičná alebo viacslabičná.
- V sylabotonickej verši sa začiatok rýmovky vždy musí kryť s prízvukom.

● Do rýmového systému, teda do hodnotenia, či ide o rým alebo nie **nevstupujú** rozdiely v kvantite slabík, protiklad mäkkosti a tvrdosti, znelosti a neznelosti spoluhlások.

Dve skupiny rýmov

● Podľa toho, či sa rýmovka kryje s prízvučnou alebo neprízvučnou slabikou, delíme rýmy na:

● MUŽSKÉ

● ŽENSKÉ

Mužské rýmy

- přízvuk je na poslednej slabike a má dva podtypy:
- a/ s jednoslabičnou rýmou. Sú v ňom nepárnoslabičné slová a aspoň jedno z nich je jednoslabičné (*sám* – nebe*sám*)
- b/ rým s dvojslabičnou rýmou v trojslabičných slovách. Začiatok rýmy sa nekryje s prízvuknou slabikou a prevláda tendencia zakončenia rýmy samohláskou.

Ženské rýmy

- metrický dôraz je na druhej slabike od konca verša, od ktorého sa začína záväzná dvojslabičná rýmovka.
- V rýmových pozíciách sú slová párnoslabičné a ich vzájomné kombinácie.

Delenie rýmov podľa ich umiestnenia vo veršových celkoch

● Združený (párny) rým :   aa bb
/spája dva susedné verše/

● Striedavý rým: aBaB
/spája dva párne a dva nepárne verše/

● Obkročný rým: aBBa -
/spája prvý a štvrtý verš a druhý a tretí verš/

● Prerývaný rým: abcb -
/spája párne verše, nepárne sa nerýmujú/

● Postupný rým:

abcabc

*/ spája prvý verš so štvrtým, druhý s piatym,
tretí so šiestym/*

Strofa a strofické útvary

- Rozoznávame poéziu strofickú a nestrofickú (stichickú).
- Stroficky je zväčša členená lyrická poézia.

Strofa

- **relatívne uzatvorený významový syntaktický, rytmický a intonačný celok, ktorý sa v básni opakuje.**
- **Strofa** je ucelená motivicky a tematicky, počtom veršov, metrickou stavbou veršov a často sa na jej stavbe podieľa aj rým.
- **Strofa** má najmenej dva verše a zriedkavo je počet veršov v strofe vyšší než štrnásť.

Tradičné strofy a strofické útvary:

- ***Tercína*** – trojveršová strofa talianskeho pôvodu. Skladá sa z desaťslabičných veršov (alebo jedenásťslabičných ženských) veršov, s jambickým metrickým pôdorysom. Charakteristický je jej rýmový pôdorys. Každý rým sa objavuje trikrát a prostredný verš v trojverší sa rýmuje s prvým veršom nasledujúceho trojveršia:
aba bcb cdc ...

Tercína - pokračovanie

- Na konci básne vystupuje jeden verš, ktorý je rýmom spojený s prostredným veršom posledného trojveršia.
- Tento posledný verš sa nazýva KÓDA a často je v ňom obsiahnutá pointa básne.
- Tvorcom tercíny je Dante Alighieri. V tercínach je napísaná jeho Božská komédia

Ritornel

- trojveršová strofa podobná tercíne. Metrum veršov a rozloženie rýmov je voľné.
- Klasický ritornel je súčasne celou básňou, jestvujú však básne, v ktorých je viacero týchto trojveršových strof.

Stanca

- osemveršová strofa . Je zostavená z desaťslabičných veršov (jedenásťslabičných ženských) s jambickým metrom.
- Prvých šesť veršov sa rýmuje striedavo, v posledných je združený rým.

abababcc

Stanca - druhy

- Siciliana – pozmenená schéma rýmov: abcdcd)
- Spenserova stanca (angl. Básnik Edmund Spenser, 16. stor.) – skladá sa z ôsmich päťstopových jambických veršov, ku ktorým je priložený deviaty verš – dvanásťslabičný jambický alexandrín. (schéma: ababbcbcc)

Nóna (deväťveršie)

- - strofa talianskej renesančnej poézie, bola zložená z 9 desaťslabičných veršov.
- Pôvodná rýmová schéma: abababccb

Rondel

Strofický útvar, má najčastejšie 13 veršov (nie je to ustálené). Verše sú rozdelené na tri strofy 4+4+5. Objavujú sa len dva rýmy.

V klasickej podobe sa prvé dva verše opakujú na konci druhej a tretej strofy.

Tematika tohto strofického útvaru, ktorý má korene vo francúzsku je l'úbostná.

Rispet

- L'úbostná báseň. Skladá sa z ôsmich veršov delených do jedného štvorveršia a dvoch dvojverší.
- V štvorverší je striedavý rým (abab) a v dvojveršiach združený (cc dd).